

XAVEER DE GEYTER KRIJGT CULTUURPRIJS ARCHITECTUUR

Europacollege, Brugge. © Jan Kempenaers

In geen enkel kunstbedrijf klinkt de uitdrukking 'werk in uitvoering' zo letterlijk als in de architectuur. Momenteel hebben Xaveer De Geyter en zijn bureau XDGA werven in Brussel, Antwerpen, Gent en Parijs. Waar steden in verandering zijn en wijken verschuiven, tekent hij present. Daar is het interessant. Persoonlijke woonwensjes realiseren voor particulieren is minder aan de orde.

Nochtans is het in de vroege jaren negentig met enkele villa's begonnen. In Brasschaat gaf hij de bewoners geen opzichtige pronkwoning, maar stak hij ze min of meer weg achter een landduin. De helling deed uitstekend dienst als aanrijstrook voor de wagen, die meteen op het dak geparkeerd kon worden. Bij het huis in Mariakerke ging hij zo letterlijk mee met de beknellende

verbindt het stadscentrum met de Noordwijk.

De Geyter won de wedstrijd om het ondergronds knooppunt te organiseren onder het Schumanplein in de Europawijk. Bovengronds stelde hij een auditorium in openlucht voor, waar manifestaties hun plek konden vinden. Op de uitreiking zaterdag liet de architect vrij hoorbaar verstaan hoezeer hij betreurt dat de Brusselse politiek de opdracht ingetrokken heeft.

> 'Hij is kritisch en daagt clichés uit'

Het kan aanmatigend overkomen, maar soms neemt de architect de vrijheid om de opdracht van de bouwheer te herformuleren. Dat gebeurde onder andere voor het Mas (niet uitgevoerd) en voor de heraanleg van de Wetstraat. 'Elk project begint met een kritische vraagstelling', zei hij daarover. 'Dat ben je aan dit beroep verplicht. We zijn er niet alleen voor de klant, maar ook voor het algemeen belang. Soms valt dat samen, maar niet per se.' Dit gezegd zijnde zoekt het bureau niet alleen polemieken. De woontorens in Breda, de stadsuitbreiding in Rijsel, de economiefaculteit en het rectoraat in Gent en het Antwerps Provinciehuis beantwoorden aan de vraag van de opdrachtgever.

Ondanks die kritische ingesteldheid kent De Geyter de kunst van het relativeren. 'Het prille begin ligt achter ons', zei hij in 2013 bij de retrospectieve voor 25 jaar XDGA. En toen hij zaterdag gelauwerd werd: 'Nu al? Nauwelijks halverwege mijn carrière.'

> 'Hij geeft identiteit aan gebouwen, wijken en pleinen'

De biotoop van XDGA is Brussel. Omgaan met dichtheid is daarbij een tweede natuur. Een studie voor het Zuid-Afrikaanse Georgetown noemde hij met een knipoog Dense City.

Zelden werkt hij met landmarks. Behalve de Coovi-toren, nabij de Brusselse ring. Want dat was een nogal onbestemd gebied, zonder veel ankerpunten. Ook het Rogierplein krijgt straks een duidelijke identiteit. Een stalen luifel van 200 ton bekroont het ondergronds verkeersnet.

Voorts zijn het de overgangen tussen de wijken die hem boeien. 'Hoe de Noordwijk botst met de binnenstad. Of hoe de Europawijk al dan niet geïntegreerd is in de basis die er al is. Voorts zag ik er wel wat in om het Brussels Kanaal plaatselijk dicht te leggen, zodat het arme Molenbeek en de trendy Dansaertwijk verbonden zouden worden.'

'Nu al? Ik ben nauwelijks halfweg mijn carrière'

Xaveer De Geyter (58) krijgt de tweejaarlijkse Cultuurprijs voor Architectuur. De jury waardeert dat zijn werk nieuwe uitwegen zoekt en durft confronteren. We toetsen enkele observaties van de jury aan uitspraken die de architect eerder deed. **GEERT SELS**

bouwvoorschriften dat hij toch in de hoogte kon bouwen, weliswaar met een dak dat zo steil was als een skischans. Het denken was vrij, toen misschien zelfs baldadig.

Dezer dagen werkt het bureau aan het Rogierplein (Brussel), bouwt het een nieuw Provinciehuis in Antwerpen en stapelt het aan de Gentse dokken een school en sporthal achter een groene muur. In Parijs coördineert het bureau de herbestemming van het Entrepot MacDonald, met zijn 150.000 vierkante meter bijna zo lang als de Wetstraat. Voor Paris-Saclay, een gebied van 49 gemeenten nabij Parijs, tekent XDGA het masterplan voor een onderzoekscampus.

> 'Hij zoekt naar uitwegen'

Op passe-partoutoplossingen laat het bureau zich niet betrapen. Voor complexe opdrachten deinst het niet terug. Desnoods zoekt het de oplossingen onder de grond. In Parijs bracht het orde aan in de wirwar van het verkeersknooppunt Les Halles (niet uitgevoerd). In Brussel doet het nu iets soortgelijks, voor de vijf verdiepingen onder het Rogierplein. De luifel die erboven staat,

Economiefaculteit, Gent. © Hans Werlemann

UFO, Gent. © Frederik Verduyck

De Coovi-toren, Anderlecht. © Parthesis

'We zijn er niet alleen voor de klant, maar ook voor het algemeen belang'

XAVEER DE GEYTER
Architect